

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ

**МЕДИЈСКО ПРАЋЕЊЕ И
ИЗВЕШТАВАЊЕ У УСЛОВИМА
ВАНРЕДНИХ СИТУАЦИЈА-СТУДИЈА
СЛУЧАЈА СРБИЈА И СЛОВЕНИЈА**

мастер рад

Ментор:
Доц. др Милош Томић

Студент:
Сара Стошић, М22/22

Београд, 2024.

UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF SECURITY STUDIES

**MEDIA MONITORING AND
REPORTING IN CONDITIONS OF
EMERGENCY SITUATIONS - CASE
STUDY OF SERBIA AND SLOVENIA**

master thesis

Mentor:
Doc. dr Miloš Tomić

Student:
Sara Stošić, M22/22

Belgrade, 2024.

МЕДИЈСКО ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ У УСЛОВИМА ВАНРЕДНИХ СИТУАЦИЈА-СТУДИЈА СЛУЧАЈА СРБИЈА И СЛОВЕНИЈА

Резиме

Природне опасности би могле да буду учесталије у будућности, а заједнички интерес грађана је да се од њих што боље заштите користећи све расположиве ресурсе. Циљ рада јесте дескрипција улоге медија и њихов значај на плану превенције и смањења ризика од природних опасности. Република Србија се у претходним годинама суочавала са последицама климатских промена, о којима су новинари извештавали и о којима постоји велики број емпиријских научних радова из области наука безбедности. Након тога основане су нове институције, израђени стратегијско-нормативни документи, развијени и спроведени различити пројекти којима су се јачали капацитети за одговор на природне катастрофе. Међутим, с обзиром на велики утицај и значај медија у ванредним ситуацијама, требало би што више унапредити и видљивост њиховог активног учешћа у одговору на ванредне ситуације и медијску слику у току извештавања. Живот у развијеним замљама у 21. веку незамислив је без медија и средстава јавног информисања. Велики проценат светске популације свој дан започиње праћењем јутарњег програма, вестима на телевизији или радију, а док велики број људи и даље највише користи писани траг новина. Млађе популације или популарније „интернет популација“ опет не може један дан замислити без интернета, друштвених мрежа, медијских портала и сајтова. То су начини и канали преноса свих комуникација како дневних дешавања, политичких питања, забаве, уметности тако и криза и ванредних догађаја. Медији долазе на лице места и формирају стварну слику ситуације одмах након хитних служби, стога се може рећи да су дефинитивно незамењив фактор деловања у свакој кризној ситуацији.

Кључне речи: природне катастрофе, међународна сарадња, медијско извештавање.

MEDIA MONITORING AND REPORTING IN CONDITIONS OF EMERGENCY SITUATIONS - CASE STUDY OF SERBIA AND SLOVENIA

Abstract

Natural dangers could be more frequent in the future, and the common interest of citizens is to protect themselves from them as best as possible, using all available resources. The aim of the paper is to describe the role of the media and their importance in terms of prevention and reduction of the risk of natural hazards. In previous years, the Republic of Serbia faced the consequences of climate change, which were reported by journalists and about which there are a large number of empirical scientific works in the field of security sciences. After that, new institutions were founded, strategic-normative documents were drawn up, various projects were developed and implemented, which strengthened the capacity to respond to natural disasters. However, considering the great influence and importance of the media in emergency situations, the visibility of their active participation in the response to emergency situations and the media image during reporting should be improved as much as possible. Life in developed countries in the 21st century is unimaginable without media and means of public information. A large percentage of the world's population starts their day by following the morning program, news on television or radio, while a large number of people still mostly use the written form of newspapers. The younger population or more popularly the "Internet population" cannot imagine a day without the Internet, social networks, media portals and websites. These are the ways and channels of transmission of all communications, including daily events, political issues, entertainment, art, as well as crises and emergency events. The media to the scene and form a real picture of the situation immediately after the emergency services, therefore it can be said that they are definitely an irreplaceable factor of action in any crisis situation.

Key words: natural disasters, international cooperation, media reporting.

САДРЖАЈ

УВОД.....	3
1. ПРЕДМЕТ И ЦИЉЕВИ ИСТРАЖИВАЊА	5
2. ТЕОРИЈСКО ПОЈМОВНИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА.....	6
2.1. Појам и класификација елементарних непогода (природних катастрофа)	6
2.2. Системи откривања и обавештавања о природним катастрофама	6
2.3. Међународна сарадња у области смањења ризика од катастрофа.....	7
2.4. Мере превенције и смањење ризика од катастрофа изазваних природним опасностима	8
2.5. Медији и ванредне ситуације	9
2.5.1. Повезивање медија и осталих актера у катастрофама.....	13
2.6. Улога и значај медија у смањењу ризика од катастрофа.....	14
2.7. Основе комуницирања током ванредних ситуација.....	15
2.7.1. Конференције за новинаре	17
2.7.2. Организовање новинарског тима.....	18
3. ПРИМЕЊЕНИ МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП.....	19
3.1. Истраживачка стратегија.....	19
3.2. Методе истраживања и извори података	19
3.3. Временски и просторни оквир истраживања	19
4. МЕДИЈСКО ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ ТОКОМ ПОПЛАВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 2014. ГОДИНЕ.....	20
4.1. Основне информације о поплавама у Републици Србији.....	22
4.2. Обреновац 2014. године	23
4.3. Предузете мере на одбрани и заштити од поплава.....	24
4.4. Праћење и извештавање медија током мајских поплава.....	24
4.5. Препреке у информисању медија.....	26
4.6. Анализа извештаја о начину управљања ванредним ситуацијама са освртом на медијско извештавање	27

5. ПРОГЛАШЕЊЕ ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ У СЛОВЕНИЈИ ИЗАЗВАНЕ РАЗОРНИМ ПОПЛАВАМА 2023. ГОДИНЕ.....	29
5.1. Приступ најбитнијим информацијама о поплавама у Словенији.....	30
5.2. Реаговање надлежних служби и управљање ванредном ситуацијом током поплава у Словенији.....	31
5.3. Улога медија у збрињавању угрожених и повређених у поплавама	32
5.4. Ток информисања јавности током поплава у Словенији.....	33
6. УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД И ПОРЕЂЕЊЕ НАЧИНА ИЗВЕШТАВАЊА МЕДИЈА О ПОПЛАВАМА У СЛОВЕНИЈИ И СРБИЈИ.....	35
7. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА И ДИСКУСИЈА.....	37
ЗАКЉУЧАК.....	45
ЛИТЕРАТУРА.....	47
ПРИЛОЗИ.....	53
БИОГРАФИЈА АУТОРА	55

УВОД

Данас, ванредне ситуације изазване елементарним непогодама или техничко-технолошким акцидентима, представљају велики изазов јавности и медија. Медији су у току елементарних и других непогода организовани и спремни да одговоре, јер прве редове, на месту катастрофе представљају управо они. Пружају тренутну комуникацију грађана и других организација, али имају битну улогу у ширењу података пре опасности, током и након, било да су оне природне или техничко-технолошке. У раду ће бити анализирани појам и класификација природних катастрофа који заокупљују све већу пажњу. Такође, у оквиру појма и класификације природних катастрофа, биће описана и међународна сарадња у области смањења ризика од катастрофа у случају природних опасности, као и мере превенције. У другом поглављу, пажња се посвећује улози и значају масовних медија, односно новинара у ванредним ситуацијама, и томе како се они могу користити у раном упозорењу и припремљености за реаговање у ванредним ситуацијама. Затим у склопу другог поглавља, биће описане основе комуницирања са конференцијом за новинаре и организовање новинарског тима. Треће поглавље односи се на врсте медија који извештавају у ванредним ситуацијама, као што су то радио, штампа, телевизија, интернет и слично. Крајњи део рада анализираће студију случаја Србије и Словеније. У овом поглављу, реч је о ванредним ситуацијама које су изазване поплавама и начини извештавања медија. Биће описане основне информације о поплавама у Словенији и поплавама у Србији, и на крају биће анализирани преглед и поређење начина извештавања медија о поплавама у обе државе.

Медији имају задатак да обавесте јавност о свим прикупљеним подацима који се односе на опасности и ванредне ситуације и учествују у њима, а подаци се односе пре свега на подручја која су погођена неком катастрофом. Поред тога, да би имали улогу која је наведена, потребно је да успоставе и одржавају директне радне односе са субјектима и снагама система заштите и спасавања за управљање ванредним ситуацијама.

Медији могу бити кључни и за процесе упозорења, док време катастрофе није тренутак када би требало да таблоизују и објављују непроверене информације ради стицања одређених користи. Данас је технологија напредовала таквом брзином, да се медији све више ослањају на електронске системе који се тичу њиховог посла, а то су свакако друштвене платформе (нпр. Твитер, Инстраграм, Фејсбук).

У методолошком делу истраживања, методе које су коришћене јесу историјска метода, анализа садржаја, статистичка метода и компаративна метода. Историјска метода ће бити коришћена приликом сагледања научних садржаја који говоре о свим догађајима значајним за истраживања постављеног проблема. Метода анализе садржаја биће коришћена у циљу проучавања домаће и стране литературе која је прикупљена. Ова метода је узета за проучавање стручних књига, часописа, аката и осталих доступних докумената који су прикупљени. Статистичка метода, која је у овом раду представљена путем упитника/анкете, биће приказана у прилогу. Анонимни упитник се односи на припремљеност грађана на поплаве у Републици Србији, и има 19 питања затвореног типа (на заокруживање). Основни циљ истраживања јесте допринос у извештавању и улози медија у случају ванредних ситуација. Компаративна метода се односи на студију случаја о поплавама између Републике Србије и Словеније.

1. ПРЕДМЕТ И ЦИЉЕВИ ИСТРАЖИВАЊА

Последњих неколико година рањивост заједнице на елементарне непогоде и климатске промене, значајно је повећана. Управо због тога је и припремљеност медија и грађана на високом нивоу. Велики пораст поплава које се дешавају све чешће, неспремност људи и окружења на последице поплава, истичу важност да припремљеност грађана буде што боља и ефикаснија у случају да дође до ванредне ситуације. Реаговање јавности у ванредним ситуацијама изазваних поплавама подразумевају поседовање адекватног знања, метода и превентивних мера, као и ефикасног одговора, планова евакуације у случају поплава. Предмет истраживања је медијско праћење и извештавање у условима ванредних ситуација. Оно што би исто тако био предмет истраживања, јесте могућност државе да се адекватно припреми уз кадровске способности, пружи одговор и санира последице које имају катастрофе изазване поплавама. Теоријски део рада поред медијског праћења, бави се и пружањем информација и комуницирања медија с јавношћу током ванредних ситуација.

Основни циљеви истраживања везани су за анализу садржаја и начина извештавања. Истраживањем је утврђена провера капацитета медија да помогну грађанима, информишу их и буду одговорни. Такође, циљ истраживања је допринос медија у пружању одговора и помоћи током катастрофа изазваних поплавама, док је основни циљ теоријског дела рада дескрипција везе између медијског извештавања и ванредних ситуација. Утицај медија је огroman, али у ванредним ситуацијама, они представљају најбитнију комуникациону мрежу којом се спајају грађани са угрожених подручја, евакуисани, али и уопштено сви становници.

2. ТЕОРИЈСКО ПОЈМОВНИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА

2.1. Појам и класификација елементарних непогода (природних катастрофа)

Постоји уопштена подела катастрофа, којом се деле на оне које је изазвао човек (техничко-технолошке) и које су нова појава данашњице (природне катастрофе) (Мијановић, 2015). Елементарне непогоде наносе огромну штету људима и животној средини. Негативни ефекти које са собом доносе могу бити у виду разних рушења критичне инфраструктуре, може доћи до клизишта, јаких ветрова, разних врста пожара, и слично. Оне се могу класификовати према месту настанка на геофизичке, метеоролошке, хидролошке, биолошке. Међутим, према брзини настанка класификују се на изненадне и споре. Сем ове класификације, оне се могу даље класификовати, и то према распрострањености њихових последица на интензивне и ограничене, односно на мале, средње, велике и огромне (Цветковић, 2015).

У даљем делу текста биће анализирани системи откривања и обавештавања о природним катастрофама, затим међународна сарадња у области смањења ризика од катастрофа, и на крају мере превенције и смањење ризика од катастрофа изазваних природним опасностима, док се друго поглавље везује за појам медија и њихова улога и значај на плану превенције и смањења ризика од природних опасности.

2.2. Системи откривања и обавештавања о природним катастрофама

Систем раног обавештавања и упозорења има улогу праћења и мониторинга догађаја који се дешавају у спољашњој средини. У случају да ризик неког догађаја буде из одређеног разлога већи од очекиваног, систем упућује рано обавештавање и упозорење угроженим подручјима и то пре реализовања штетног догађаја настављајући праћење. (Šekarić i Kešetović, 2018). Такав систем се може дефинисати као скуп могућности, да се на време пошаље одређено упозорење, које омогућава људима и другим институцијама да буду припремљени и поступе благовремено, како би се спречиле несреће. Овај систем има значајан утицај путем едукације медија и развијања свести да ризик постоји и да може да угрози становништво (Катанчеић и Каровић, 2016).

Систем раног обавештавања и упозорења има своје елементе који обухватају знања о ризику, надгледање и праћење, комуникацију и слање

обавештавања и упозорења, као и способност за одговор. Основни циљ знања о ризику представља успостављање јединственог процеса за сакупљање свих података који се тичу опасности (Cvetković i Filipović, 2017). Док комуникација развија систем комуникације и шаље упозорења како би грађани и друштво били на време упозорени на догађаје који су штетни и како би се организовала размена информација. Као последњи елемент овог система, способност за одговор има за циљ јачање друштва да одговори на природне катастрофе кроз унапређено образовање о ризицима, њихово учешће и спремност за катастрофе (Катанчевић и Каровић, 2016).

2.3. Међународна сарадња у области смањења ризика од катастрофа

Међународна сарадња добија на значају, као једна формација састављена од незаменљивих фактора, која настоји да смањи ризике везане за ову област на светском нивоу. Катастрофе су изазивале тешке последице скоро у свим земљама света, у најразличитијим регионима, где су губитак живота, миграције и болести довели до озбиљног покушаја решавања питања о којима дебатују међународни субјекти. За међународну сарадњу, најбоља објашњења су у Повели Организације уједињених нација, у којој се не помиње посебно сарадња по питањима катастрофа, него је нагласак и на правима човека и широј слици безбедности и сарадње (Šekarić i Kešetović, 2018).

Поред тога, за решавање проблема који се одвијају на међународном плану и то из домена реаговања на природне катастрофе, задужене су пре свега Уједињене нације са много резолуција и директива које служе за смањење ризика од природних катастрофа као и за ублажавање последица. Међународна сарадња, односно регулативе у области природних катастрофа могу се поделити на више сегмената:

- Регулотива Уједињених нација (чине је: Међународна декада за смањење природних катастрофа, Јокохама стратегија, Међународна стратегија за смањење катастрофа, Миленијумска декларација и Светски самит о одрживом развоју, Хјого оквир за деловање, Сендаи оквир за деловање, Агенда 2030),
- Регулотива Европске уније (чине је: Савет Европе, Економска комисија УН за Европу, НАТО, Црноморска економска сарадња, Централноевропска иницијатива),
- Регионална сарадња на пољу решавања проблема из домена природних непогода Југоисточне Европе (Милашиновић, 2019).

Организација уједињених нација је укључена у многе активности које су од значаја за људски развој на различитим нивоима. Природне катастрофе су одавно у њиховом фокусу и то с циљем проналажења адекватних решења за превенцију, решавање и санирање последица које за собом остављају. Решавање проблема изазваних природним опасностима на међународном плану је препознато кроз хуманитарну помоћ државама које су претрпеле последице разорних епизода катастрофа. Самим тим природне катастрофе постале су предмет интересовања и забринутости међународне заједнице, јер представљају озбиљан чинилац угрожавања безбедности на глобалном плану (Милашиновић, 2019). У санирање њихових последица укључена су стручна лица и лица која дају адекватне одговоре и решења, са којима би медији требали да сарађују.

2.4. Мере превенције и смањење ризика од катастрофа изазваних природним опасностима

Иако се последице катастрофа изазваних природним опасностима тешко спречавају, превентивне мере се предузимају са циљем директног или индиректног смањења негативних последица и то предузимањем одређених корака пре него што се катастрофе заправо догоде. Превентивне мере подразумевају израду планова заштите и спасавања. Грађани који се налазе у деловима који су захваћени неком природном катастрофом, често су припремљени и у великој мери предузимају превентивне мере реаговања (Цветковић, 2015).

Мере се предузимају на нивоу државе, јавних и приватних установа, од стране друштава за осигурање и друго. Поштовањем мера се умањује вероватноћа настанка ризика који угрожавају живот и имовину грађана. Значајна улога државе у области превентивних мера је доношење закона, подзаконских аката, одлука и регулатива и огледа се у доношењу и других прописа и аката који имају директан утицај на спречавање настанка ризика и смањење последица катастрофа (Цветковић, 2020).

У овом случају, реч је о Закону о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, који има за циљ регулисање права и обавеза током ванредних ситуација и спремност заједнице да одговори на њих. Органи државне управе, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, јавне службе, привредна друштва и друга правна лица и предузетници, представљају субјекте система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама. На нивоу Републике Србије, деловање субјеката обезбеђује се преко Националне платформе за

смањење ризика. Штабови, јединице цивилне заштите, ватрогасно-спасилачке јединице, Полиција, Војска Србије, Црвени крст, грађани и разне организације представљају снаге система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама (Цветковић, 2020).

2.5. Медији и ванредне ситуације

За медије се може рећи да представљају један начин комуникације између грађана и система, а у склопу тога подразумевају се три најчешћа термина, а то су радио, телевизија и новине. Они пре свега укључују и појмове као што су графит, постер, билборд, и друго. Поред тога, они су средство за комуникацију, преко којег се може обраћати многим циљним групама и тиме утицати на њих (Стајић, 2015). Када се уопштено говори о медијима, мисли се на масовне медије, док се телевизија и радио одређују као електронски медији. Треба направити разлику, јер је у масовне медије укључен велики број људи, тако да ток комуникације допире до сваког човека врло брзо (Dave, 2018).

Све врсте медија се могу посматрати као једна арена, где се јавно расправља о најбитнијим друштвени, политичким, светских, еколошким питањима и проблемима, а која су релевантна за свакодневни живот људи (Крстић, 2022.). Медији су данас појам који се грубо користи за систем јавног информисања. Сама реч се користи за синоним нечега што је распрострањено свуда, јавно доступно свим генерацијама широм света. Тешко да постоји особа која не користи бар неки вид медија у сврху ширења вести и аудио-визуелног садржаја, информисања, образовања, забаве, комуникације међу људима. Медије чине новине и друга штампа, радијски и телевизијски програми, програм новинских агенција, електронске публикације, телетекст и остали облици дневног или периодичног објављивања уреднички обликованих програмских садржаја, преносом записа, гласа, звука и слике. Такође медије чине интернет, друштвене мреже, електронски медији и портали (Томић и Томић, 2021).

У глобалу се за новинарство може рећи да је професионална делатност која прикушља, одабира, обрађује и објављује информације путем медија. Као део медија који је у служби јавности, задатак новинарства је да информише о битним догађајима и кретањима и самим тим да обликује на неки начин друштвено деловање и мишљење. Треба да задовољи критеријуме објективности, уравнотежености, свестраности и правремености (Martinoli, 2017).

Као најважније функције новинарства наводе се:

- Информације,
- Артикулација,
- Дневни ред,
- Критика и контрола,
- Забава,
- Образовање,
- Социјализација и водство интеграција (Томић и Томић, 2021).

Савремено новинарство темељи се на следећих пет професионалних стандарда:

1. Истинитост -темељ новинарства,
2. Тачност – вест мора бити тачна,
3. Поштење – новинар мора кратко, истинито и занимљиво извештавати о догађају,
4. Непристраност- један од основних предуслова модерно схваћеног новинарства,
5. Уравнотежено извештивање (Томић и Томић, 2021).

Медији се у процесу јавног комуницирања одређују и као добри и као лоши. Данас своју одговорност да пружи тачне информације које су од јавног интереса, испуњавају у оној мери којом се у друштву поштује и штити слобода штампе. Због тога, медији данас представљају један од водећих фактора информисања 21. века (Martinoli, 2017). Имају моћ утицаја на јавност, па чак и у формирању и промени неких политичких одлука и уопште ставова у друштву.

Реч медиј потиче од латинске речи *medium*, што у преводу означава нешто што представља средину. Овај појам дефинише односе с јавношћу, односно посредника у константној комуникацији путем новина, телевизије и интернета. Овај појам је данас велики фактор за друштво, због тога што се посредством медија мењају улоге и перцепције како у свакодневним активностима тако и у случајевима катастрофа (Јазић, 2010).

Медији доприносе да се појединац оријентише у стварним друштвеним ситуацијама, односно од основе добијене од стране медија зависи начин на који ће појединац играти своју друштвену улогу у условима ванредних ситуација (Јазић, 2010). У Републици Србији, када на пример дође до неке природне опасности, за медије то представља вест и главну тему о којој извештавају. На тај начин то о чему извештавају поприма јавни значај и окупира интересовање шире јавности. Такође, може доћи до ситуације да

то интересовање ишчезне чим опасност буде сведена на нижи степен, затим информација постаје небитна за централне вести, самим тим су и ретки медији који ће до краја пратити процесе опоравка од природне катастрофе (Јанковић и сарадници, 2016).

Када се догоди већа катастрофа, медији престају редовне активности и почињу извештавати о ономе што се у том тренутку догађа. Новинарска екипа, прва бележи дешавања на локацији (Zarga-Ali, 2013). Понекад се медији морају бавити организацијом око пружања помоћи жртвама, транспорта и вађења тела пре него што довољан број спасилачких екипа стигне на место догађаја. У тим случајевима новинари би требало да занемаре професију и поступају као обични грађани који помажу другим суграђанима у невољи. Новинарске екипе које снимају суочавају се са различитим и јединственим изазовима, стално се враћају на локацију како би ажурирали своје податке и потврдили догађај. Међутим, тако се може развити првенствено велика траума која настаје управо на њиховом радном месту док извештавају, а може се десити да се осећања и емоције произашли из те трауме утисну, пређу у неку врсту отпора према стварности, након чега се новинари поистовећују са жртвама. Када дође до таквих ситуација, новинари више нису релевантан и непристрасан извор преноса информација и може се десити да им је потребно пружити неку врсту психо-социјалне помоћи (Ali, 2013:127).

Новинари праве базу податка од тренутних информација, филтрирају је, уз одобрења својих наређених, на основу чега даље деле информације грађанима (Мартиноли, 2017.). Како интерес људи за информацијама о природним катастрофама расте након што она наступи, медији онда дистрибуирају више пута основне информације, како би испунили време додељено вестима о катастрофама. Међутим, такве информације помажу и у подизању свести о узроцима и последицама природних катастрофа (Ali, 2013:128).

Што се тиче медијског особља, оно је обучено за прикупљање оригиналних информација, некад својеволјно ризикујући зарад ексклузиве. Ослањају се на прикупљање информација од преживелих из околних подручја, који су сведочили догађајима. Стога, када се катастрофа догоди, они користе прилику да се представе угроженима на најбољи могући начин, с циљем да буду несметано на месту катастрофе (Ali, 2013:129).

Комуникација у случају катастрофе специјално је подручје које захтева развој хитних комуникација или упозорења. Особе које су експерти у извештавању о овој области могу побољшати пружање информација о

природи и опсегу ризика, а агенције би требале да пруже одређену врсту едукације новинарима (Prodanović, 2016).

Извештавање о ванредним ситуацијама подразумева један од најзахтевнијих приступа у новинарском раду, управо због тога што су у питању ситуације у којима су угрожени људски животи. Како би пружили што више информација, потреба медија понекад може довести до ширења панике, гласина, слања политичких или других порука, због тога извештавање у таквим условима носи велики ризик са собом (Базих и Тодоровић, 2018). Медији су ти који упозоравају на ситуације које прете и имају задатак да тумаче и да представе информације тако да друштво схвати значење онога што је у њима садржано. Поред тога, новинарску причу чини листа од пет догађаја, а то су:

- Катастрофе (природне или техничко-технолошке),
- Кризе и ванредне ситуације,
- Сукоби,
- Злочин,
- Корупција (Martinoli, 2017).

Већина медија представља јако оруђе, којим се може вршити утицај на широке народне масе, посебно након технолошког развоја и интернета, који су омогућили брже ширење информација. Њихов пренос догађаја са терена може угрозити операције које су војне природе или прикрити праве узроке кризе (Zarga-Ali, 2013). Веза између медија и грађана, односно јавности остаје кроз све сфере катастрофе, међутим њихова функција се мења. Током утицаја природних катастрофа однос медија и јавности је подједнако интензиван и односи се на пружање подршке становницима и пружање могућности да они осете припадност и прихваћеност.

Масовни медији пружају информације које су важне, дају савете и усредсређују се на најугроженија места. Док извештавају, они некад представљају превише искривљену слику тако што показују да људи нису у могућности да чекају помоћ и да нису у могућности да се сами снађу (Zarga-Ali, 2013). Вести које приказују преживеле и жртве катастрофе као збуњене, уплашене и изгубљене могу створити сумњу да ће свима бити пружена потребна помоћ од стране субјеката и снага система. Дешава се и то да се медији са националним фреквенцијама често не фокусирају на локалну заједницу, што може довести до изостанка потребне помоћи. Извештавање медија о катастрофама, требало би да садржи приче о несрећи, преживљавању и храбрости (Ali, 2013).

Новинари имају навику да унапреде ток катастрофе, чак и да траже одређене захтеве и поступе по својим нахођењима у складу са изворима комуникације. Притисак на медије је интензиван током ванредних ситуација, због тога они мисле да поседују иста права као службе хитне помоћи, из разлога што је дужност медија да презентују ажуриране информације публици, односно јавности (Zarga-Ali, 2013). Такође битан је однос медија који имају националну фреквенцију са локалном заједницом, јер они често могу убрзати прикупљање потребних средстава за помоћ.

2.5.1. Повезивање медија и осталих актера у катастрофама

Неопходно је да се медији добро повежу са осталим актерима који се баве операцијама на терену како би се помогло у отклањању опасности, посебно у првим ударним часовима. Сви ти актери већ унапред знају који су захтеви медија и по устаљеној процедури дужни су да редовно деле информације које су прилагођене за грађане. Примарна потреба медија јесте визуелно представљање природних катастрофа, због тога имају могућност да сниме и фотографишу све што им се учини релевантним, без простора за сензационалистичке наслове, како би успели да прикажу јавности фактичко стање (Zhang i saradnici, 2012).

Важно је напоменути разлику у улози медија на лицу места и улози хуманитарних радника. Медији углавном покушавају да што пре стигну на место догађаја како би први објавили вест, док су остале службе, попут поменутих хуманитарних радника укључени у активности спасавања и помоћи. Такође, постоји могућност да долазак хуманитарних организација буде у истом тренутку када новинари покушавају да изведу и пренесу развој дешавања, где су дужни да ослободе простор за рад и не ометају, како би се помогло повређенима (Ali, 2013:129-130).

Постоји једна битна спона на терену у случајевима ванредних ситуација, а њу представљају медији и војска. Њихова сарадња кључна је у правилном управљању ванредном ситуацијом, са уређеном хијерархијом. У тим случајевима медији служе као преносиоци информација грађанима, како у угроженом подручју не би дошло до ширења панике, дезинформација и непроверених информација (Zhang i saradnici, 2012). У току ангажовања војних јединица на угроженом терену, медији имају одлучујућу улогу, због тога што војска може набавити средства без којих је немогуће извештавати са подручја које је захваћено природном катастрофом, што некад подразумева превозна средства као што су чамци, снимање угрожених делова из ваздушног простора за шта се користе дронови или хеликоптери.

У томе се огледа потреба за тимским радом војске и медија, уз поштовање свих датих законских прописа и постулата у извештавању (Barović, 2017).

2.6. Улога и значај медија у смањењу ризика од катастрофа

Током катастрофе, медији морају бити део тима и део плана за реаговање и управљање ванредним ситуацијама. Њихово учешће прати већ познат и угодан систем и на тај начин је њихова улога сврсисходнија. Систему заштите и спасавања заправо су потребни добро обавештени новинари који су истренирани да установе релевантне чињенице, прате развој ситуације и допринесу смањењу интервала катастрофе, али и предупреду нетачне информације, као и дискриминацију појединих група или говор мржње. Тачније, све оно што би неповољно утицало на развој ситуације уколико се објави (Јанковић и сарадници, 2016). Национални и међународни медији битно фигурирају у убрзавању операција помоћи и спасавања. Они играју важну улогу у смањењу психолошких проблема жртава пружањем емоционалне подршке и побољшавањем односа са жртвама катастрофе. Медији телевизије приказују слике и приче о катастрофама, фокусирајући се на емоционалне реакције и напоре спасавања жртава. Имају потенцијал за повећањем социјалне емпатије, што може утицати на спремност појединаца да помогну другима који су погођени (Zhang i saradnici, 2012).

Како би се подстакла јавност на прикупљање средстава за последице катастрофе, медији се јављају са лица места, дистрибуирају се видео записи, као и фотографије жртава. Јавно мњење такве активности често критикује, али се оне могу користити за подстицање цивилног друштва, хуманитарних и невладиних организација да захтевају акције у вези са спасавањем, помоћи и рехабилитацијом особа (Ћосић и Вукајловић, 2014.).

Новинари такође, у јавним преносима апелују и мотивишу људе да се укључе у операције спасавања и опоравка и позивају међународне организације да пошаљу помоћ. Позивају све хуманитарце за учешће у операцијама спасавања и опоравка, док је још у току катастрофа, а упозоравајући грађане који су погођени (Краговић, 2013).

Потребно је да медији испуњавају своје дужности у пуној мери, њихова улога и значај огледа се у томе да:

- Утичу на државу и њену власт, да им у првом плану приоритет буде смањење ризика од катастрофа,

- Помажу у стварању система раног упозоравања и обавештавања тиме што пружају надлежнима одговарајуће информације о природним катастрофама,
- Покрећу донирање међународне заједнице и утичу на државне органе и Владу да се повећају финансијска средства за програме одговора на природне катастрофе,
- Побољшавају координацију процене ризика како би спасили животе погођених грађана или угрожених заједница и друго (Ћосић и Вукајловић, 2014).

2.7. Основе комуницирања током ванредних ситуација

Комуникација између државне власти и медија у случају природних катастрофа регулисана је законском регулативом. Без обзира на то што је технолошки развој у константном напретку, неопходно је да државна власт континуирано прати све рубрике, а то помаже да се побољша њихова кореспонденција током киза. Заједно треба да буду стављени у функцију давања информације у ванредним ситуацијама, али и да помогну да се јавност припреми за могуће будуће катастрофе, и да допринесу да се побољша одговор читавог друштва и заједнице.

Током извештавања грађани морају бити свесни да медији немају пуно времена да се припреме за свој рад. У току ванредних ситуација, јако је важан психолошки моменат, због тога што се новинар шаље на месту на којем су трагични призори и о коме треба извештавати у кратком року. Због тога се искуснији новинари шаљу на терен, како би били спремни да се носе са тренутном ситуацијом (Краговић, 2013).

Законом је прописано да су радио и телевизијске станице дужне да на захтев оперативног центра 112 одмах прекину емитовање програма у случају неке природне катастрофе, ради преношења одговарајућих обавештења која су од интереса за заштиту и спасавање грађана. Законом о електронским медијима¹ наводи да је медијско лице дужно преноси информације надлежним органима које се тичу здравља, сигурности и угрожености грађана (Вељановски, Сурчулија, 2014). Поред тога, у сфери комуницирања ванредне ситуације увек постоји интеракција као што су војска–криза, војска–становништво и војска–медији. У војска-криза се ангажује војска на управљању и санирању кризне ситуације, а војска-

---

¹ Закон о електронским медијима, „Сл. Гласник РС“, бр. 83/2014, 6/2016 – др. закон и 129/2021.

становништво упућена је на сарадњу и помоћ становништву и цивилству, док војска-медији уобличавају своје извештавање на месту катастрофе са информацијама које се сакупљају од надлежних служби како би се медијска вест или извештај пласирали до правих корисника (Barović, 2017).

Комуницирање током ванредних ситуација не треба сматрати планираном или најављеном активношћу, и треба га склонити са списка обавеза. Он показује начин постизања консензуса између медија и јавности тако што учесници размењују идеје, поруке и констатације (Zarga-Ali, 2013).

Активност брзе комуникације неопходан је део посла медија. Добра комуникација укључена је у сваку фазу хитног одговора и може помоћи у смањењу смртних случајева. Такво комуницирање подразумева разумевање јавности, и адекватно формулисање порука. Јасна комуникација која је упућена забринутој јавности важна је за ефикасно комуницирање (Zhang i saradnici, 2012). Током ванредне ситуације, комуницирање се одвија на више начина. Поруке које се преносе излазе и улазе преко канала који служе за проток инпутан и аутпута. Медији преносе информације које морају да се одреде тако да буду најбољи начин да се допре до грађана. Поред тога, током катастрофе, нормалне комуникационе мреже, односно линије могу да се изгубе баш када су најпотребније, посебно јер долази до оштећења критичне инфраструктуре (Ninković i Kešetović, 2018).

У току ванредних ситуација неопходно је информације чинити транспарентни, посредством комуникационих сервиса за јављање. Све информације углавном долазе од медија, а у ванредној ситуацији грађани су ти који траже одговор на питање како на њих ванредна ситуација може утицати, као и шта да раде у том случају. Свакако су најбитније прве реакциј, одмах по настанку ванредне ситуације, због тога што од тога зависи даљи развој на комуникационом плану (Милашиновић и сарадници, 2012).

Оно што су најчешћа питања на која медији одговарају у случају ванредне ситуације јесу:

- Шта се десило,
- Да ли има мртвих и поврећених,
- Колика је штета,
- Зашто се то десило и ко је одговоран за то,
- Када ће бити завршено,
- Да ли је било знакова који су упозоравали на проблем, и друго (Краговић, 2013).

Међутим, након ванредне ситуације, комуникација представља размену информација од тренутка престанка ванредних ситуација па надаље. После ванредне ситуације потребно је пажљиво сагледати догађаје који су се десили и извршити анализу спроведеног програма кризног комуницирања. Та анализа мора почети одмах по завршетку ванредне ситуације, где се посебна пажња скреће на то да ли је опасност дефинитивно прошла. Поред тога, јавност је та која мора бити упозната са свим резултатима обављених анализа појава, насталих штета и средствима за њихову санацију. Након тога потребно је наставити комуникацију и извештавање о средствима која ће бити опредељена за санирање штете (Цветковић, 2020).

Кризно комуницирање је део кризног менаџмента и то онај део који значајно утиче на управљање у ванредним ситуацијама. Комуникација је двосмеран процес са једне стране имамо некога ко даје информацију, а са друге стране имамо некога ко тражи информацију, односно са једне стране је онај ко управља кризом, ванредом ситуацијом, а са друге стране су они који желе о томе знати нешто више (Кешеровић, 2010).

2.7.1. Конференције за новинаре

Конференције за новинаре организују се када саопштења за јавност не могу да одговоре на сва питања о ванредној ситуацији. Оне се организују са намером окупљања новинара, чиме се омогућује да они чују изјаве значајних стручних личности и да им поставе питања. У односу на друге видове медијског комуницирања, неке од предности конференција су истовремено снабдевање свих медија истим информацијама, ефикасна форма информисања и уштеда времена и трошкова (Ђурић-Атанасиевски, 2010). Конференција сигнализира спремност на дијалог, поготово у ситуацијама када представници организације својом појавом и личношћу делују позитивно.

Међутим, наводе се и одређени недостаци конференције, као што су на пример, да је особа која представља организацију на директној мети новинара, који могу постављати тешка питања, на која можда неће добити одговоре, или питања чији би одговори тренутно могли угрозити одређене операције. Поред тога, тешко је сазвати скуп од мноштво новинара, у истој сали, а да не дође до постављања питања са прикривеном позадином или агресивности одређених новинара, што може створити застој у комуникацији (Краговић, 2013).

2.7.2. Организовање новинарског тима

Медијско изештавање је једно од најтежих послова, због тога што грађани одмах желе да знају поуздану информацију и много детаља о ванредној ситуацији (Ђурић-Атанасијевић, 2010). Поред тога, новинар који иде на место догађаја, треба да буде искусан и хладнокрван у тим ситуацијама, али и да издржи неколико дана рада у тешким околностима. У тиму, не би требало да буде више од једног новинара који се први пут суочава са извештавањем са ванредних догађаја. Међутим, ако се деси супротно, онда би требало да стално има уз себе искуснијег колегу. Не треба заборавити да је важно доћи до веома значајних информација које су корисне за јавност, као и шта се све дешава у позадини неког значајног догађаја (Краговић, 2013). Рад у условима ванредних ситуација је веома захтеван. Потребно је у тиму правити организационе шеме и распореде у којима се мењају колеге које иду на терен, на тај начин се побољшавају услови рада, а људи су мање изложени стресним ситуацијама.

3. ПРИМЕЊЕНИ МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП

3.1. Истраживачка стратегија

Теоријско и научно истраживање пре свега захтева адекватан избор истраживачке стратегије која ће у овом раду бити коришћена и анализирана. Истраживачка стратегија у овом мастер раду односи се на проучавање студија случаја о поплавама у Републици Србији и поплавама у Словенији. Ово истраживање је прилагођено квалитативној истраживачкој идеји. Компарација између Републике Србије и Словеније представља полазишта за покушај научног објашњења и извођења општег става о поплавама и извештавању медија у ванредним ситуацијама. Одлука о избору компаративне методе која ће бити примењена у мастер раду, условљена је потребом да се опширније анализира медијско извештавање у току ванредних ситуација у ове две државе. Поређење медијског извештавања ове две државе спроводи се ради утврђивања могућих правилности и научног објашњења.

3.2. Методе истраживања и извори података

У методолошком делу истраживања, методе које су коришћене јесу историјска метода, анализа садржаја, статистичка метода и компаративна метода. Историјска метода ће бити коришћена приликом сагледања научних садржаја који говоре о свим догађајима значајним за истраживања постављеног проблема. Метода анализе садржаја биће коришћена у циљу проучавања домаће и стране литературе која је прикупљена. Ова метода је коришћена за проучавање стручних књига, часописа, аката и осталих доступних докумената који су прикупљени. Статистичка метода, која је у овом раду представљена путем упитника/анкете, која ће бити приказана у прилогу. Анонимни упитник се односи на припремљеност грађана на поплаве у Републици Србији, и има 19 питања затвореног типа (на заокруживање). Основни циљ истраживања јесте допринос у извештавању и улога медија у случају ванредних ситуација. Компаративна метода се односи на студију случаја о поплавама између Републике Србије и Словеније.

3.3. Временски и просторни оквир истраживања

Истраживање је спроведено у Београду и Ваљеву. Истраживање је спроведено у временском периоду јул-септембар 2023. године.

4. МЕДИЈСКО ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ ТОКОМ ПОПЛАВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 2014. ГОДИНЕ

Медијско праћење и извештавање током поплава је један од најзахтевнијих приступа у раду сваког новинара и свих врста медија, поготово што се ради о ситуацијама у којима је угрожено становништво. Медији имају потребу да пруже што више информација и тако могу довести до ширења панике међу грађанима, због чега медијско извештавање понекад са собом носи и велики ризик. Иако катастрофе погађају целокупно становништво, деца, труднице и особе са инвалидитетом су посебно рањиве. У току мајских поплава 2014. године, у Републици Србији, евакуисано је 32.000 људи из својих кућа, 25.000 њих је било само из Обреновца, 51 особа је изгубила живот, од тога се 23 утопило. Мајске поплаве су за медије представљале главну тему о којој су они највише извештавали јавност и пратили дата дешавања (Barović, 2017).

Слика 1. Подручја(означено плавом) угрожена поплавама у Србији

Извор: Цветковић, 2020

Медији су дали јавни значај овој катастрофи и својим активним извештавањем држали пажњу јавности. Они немају овлашћења да упозоре на опасност пре него што то одобре државни органи, међутим они могу да едукују становништво о заштити и начину поступања током поплава. Током мајских поплава, прихваћене су метеоролошке најаве са упозорењима о падавинама које су заузеле значајно место у штампаним и електронским медијима (Јанковић и сарадници, 2016).

Медијско извештавање и праћење о поплавама изискује ефективан труд који ће допринети да се о догађају има довољно сазнања и података, а да се све обави најпрофесионалније могуће. Свакако да је поплаве тешко спречити, међутим људи их могу дочекати спремни. Када се анализира комплетна припрема за извештавање о поплавама, потребно је пре свега истаћи да медијска особа нема много времена да се радно спреми и организује, због тога што информације о поплавама знају често да долазе изненада и брзо. Када се извештава о поплавама, новинара је потребно послати на терен, ако он познаје добро свој посао, по могућству да му је и терен познат, да има искуства и да се тренутно не бори са одређеним личним проблема који га могу додатно емотивно тригерovati. Такође, када новинар добије задатак да мора да иде на терен, он треба да одради комплетну припрему пред полазак. Припрема подразумева лоцирање подручја са ког се извештава, прикупљање информација о приступачности терена, броја хитних служби, и слично. Локације за извештавање представљају најважнији елемент у извештавању медија, али под условом да они могу доћи до дате локације (Barović, 2017).

Поред тога, јако важно за новинаре који раде на телевизији јесте и да се одабере квалитетна медијска екипа која ће ићи на терен, због тога што новинар треба поседује добру технику за реализацију програма, добру дикцију којом ће смирено и без панике преносити информације, а понекад је потребна и додатна опрема. Када дође до неке ванредне ситуације, новинари на почетку извештавају, а затим када се ситуација мало смири, могу вршити интервјуе са становништвом и слично. Када извештавају о поплавама, новинари електронских медија могу се информисати о тој кризној ситуацији из више извора:

- Штаба за ванредне ситуације,
- Друштвених мрежа,
- Сарадника на терену,
- Грађана,
- Осталих извора (Barović, 2017).

Надлежни штабови за кризне ситуације најодговорнији су за стање на терену и давању прецизних информација и података. Након рада на терену, у једној монтажи обједињује се више извештаја или се склапа један извештај који обично потписује екипа новинара. Такав систем рада је пожељан због тога што се добијају свеобухватније информације, поплава се сагледа из више углова и слично (Barović, 2017). Процењује се да новинар током поплава ублажава панику тиме што даје важне податке, помаже

људима да буду фокусирани и дођу до података о изгубљеној породици, упућујући их на подручја где им је могуће пружити сву помоћ (Maričić i Nikolić, 2014).

Мајске поплаве су показале комуникацијску моћ медија с обзиром да су они представљали значајан канал комуникације између грађана који су погођени кризом и оних који управљају кризом. Поред тога, медији су креирали мост између дешавања на терену и грађана који су били безбедни у својим домовима. Једним делом медијско извештавање је било фокусирано на оне који су могли да се ангажују као волонтери, донатори и слично. Током мајских поплава, новинари су имали важан задатак и показали су своје способности тако што су били укључени са лица места и редовно су извештавали ризикујући свој живот и здравље. Међутим, ни данас не постоје прецизна сазнања колики је тачан и стварни број жртава захваћених мајским поплавама у Републици Србији (Maričić i Nikolić, 2014).

4.1. Основне информације о поплавама у Републици Србији

Централни део Балканског полуострва био је захваћен обилним падавинама 2014. године. Поплаве у мају месецу су угрозиле читав простор Републике Србије, а у поменутој години је забележен апсолутни максимум падавина у Београду, Лозници и Ваљеву, а најкритичније је било у Обреновцу. Управо је због ових поплава 15. маја, одржана ванредна седница Републичког штаба за ванредне ситуације, на којој је усвојен предлог да се прогласи ванредна ситуација, који је затим усвојен и на Влади, како би се спасилачке јединице упутиле на угрожена подручја (Stefanović i saradnici, 2014).

Слика 2. Мајске поплаве у Обреновцу

Извор: Barović, 2014

Такође, Република Србија је у циљу ефикаснијег одговора на ванредне ситуације упутила захтев за помоћ Русији, Словенији, Мађарској и Европској комисији. У читавој земљи, током маја дошло је до серија поплава и бујица, а највећи део захватио је западне делове РС, које су имале за последицу огромне бујичне поплаве, нарочито у притокама реке Дрине и Колубаре (Maričić i Nikolić, 2014).

Киша је падала у правцу истока ка Великој Морави, Млави и Пеку, а затим се проширила на општине Крупањ, Лозница, Љубовија, Мали Зворник, Ваљево, Уб и посебно Обреновац. Поручено и оштећено преко 80 мостова, велики део путева. Отпадни материјали су загадили пијаћу воду у неким деловима, наношењем различитих наслага на пољопривредно земљиште оно је постало неупотребљиво. У општини Обреновац уништен је велики број аутомобила, инфраструктура је била оштећена, а пољопривреда је претпела огромну штету, за шта су повучене одређене робне резерве (Stefanović i saradnici, 2014).

4.2. Обреновац 2014. године

У општини Обреновац, забележен највећи број падавина, где су реке биле изливане из њихових корита и пробијале су насипе невероватном брзином. Због повећаног водостаја река Јабланице и Обнице, дошло је и до тога да се водостај реке Колубаре повећа, а затим и реке Саве. У насељу Пољане је прво почела евакуација становништва. Поред тога, Градски штаб за ванредне ситуације у Обреновцу је донео план одбране и евакуације.

Међутим, убрзо је поплављен и центар града, а ниво воде је константно растао, достижући висину од неколико метара. Обреновац је те године претрпео највећу штету, у погледу свих историјских поплава које су задесиле Републику Србију. Можда најнегативније последице мајских поплава, јесу да се добар део становника Обреновца иселио из својих домова, чак 25.000 грађана се евакуисало. Осим тога, поплаве су потресле економију ове општине, 10 предузећа је пријавило штету и губитке и то у висини чак 22%. Тада је сепарација отпада била скоро онемогућена, што је довело до смањења прихода од продаје секундарних сировина, које су биле у приватном сектору. Такође, настала штета је износила преко 17,2 милијарде динара. Поплављени су многи објекти и складишта која су претрпела тешка разарања материјалних добара, а самим тим и губитак прихода.²

---

² Извештај о процени потреба за опоравак и обнову поплављених подручја. Доступно путем: <https://www.obnova.gov.rs/cirilica/procena-potreba>

4.3. Предузете мере на одбрани и заштити од поплава

Након мајских поплава, показало се да је потребно много више радити на успостављању ефикаснијег система за рано упозорење, као и боља сарадња између државних органа и медија, како би се обезбедили прецизнији подаци и бржи проток информација. Током поплава које су задесиле регион, потребе су приказале да су медији требали да буду поуздани извор информација и канал комуникације. Било је потребно комуницирати са свим погођеним локацијама, али и припремити оне који су потенцијално угрожени. Медији треба да помогну да се јавност припреми за будуће непогоде и тиме допринесу да се побољша одговор друштва и заједнице. Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама регулисана је комуникација између државних органа и медија, где овај закон прописује да су радио и телевизијске станице дужне да прекину емитовање програма, ради проглашења одговарајућих обавештења (Maričić i Nikolić, 2014).

Поред наведеног закона, у Закону о електронским медијима наводи се да у складу са својом програмском концепцијом и садржајем, медији имају дужност да путем услуга које пружају пренесу саопштења органа јавне власти хитне природе која се односе на угроженост живота, здравља, безбедности или имовине.³

4.4. Праћење и извештавање медија током мајских поплава

Као и надлежни органи и институције, и медији имају важну улогу и друштвену одговорност у информисању, извештавању, праћењу и припремама грађана на то како да се понашају пре, за време и након катастрофа.

Штампани медији су о поплавама извештавали преко дневног листа Политика, који је и један од најстаријих дневних листова у Републици Србији. Политика је највише садржај усмеравала на информисање о стању у погођеним општинама, како би тиме указала на размере саме трагедије, изгубљене људске животе и материјалну штету. У извештавању се користила адекватна и стручна терминологија која је везана за преносе о евакуацији, рашчишћавању терена и апелу за помоћ другим државама. Већина насловних страна је била посвећена поплавама и погођеним подручјима (Maričić i Nikolić, 2014).

---

³ Закон о електронским медијима, „Сл. Гласник РС“, бр. 83/2014, 6/2016 – др. закон и 129/2021.

градска телевизијска станица био фокусиран на ситуацију везану за поплаве у главном граду (Maričić i Nikolić, 2014).

Такође, оно што је занимљиво за време мајских поплава, телевизијска мрежа Cable News Network (CNN) укључила је српског репортера телевизије N1, Кенана Черимагића, који је извештавао о тадашњим поплавама. У његовој изјави, наводи се: „ Становништво је евакуисано, вода никада до сада није толико надошла, поплаве су нанеле огромне штете становништву. Сваког дана, комуникација надлежних органа са становништвом је искључена због проблема са струјом. Велики број животиња је евакуисано, а помоћ и даље стиже. Велика количина воде долази из Хрватске и Босне и Херцеговине. Обреновац је у тоталној катастрофи. Људи су уплашени, али за сада нико није повређен. Обреновац нема струје, људи су без хране и медицинских средстава. Велики број људи из околине Обреновца је већ 14 дана заробљено и неопходна им је храна и сва могућа помоћ. Војска Србије обавља све што је у њиховој моћи. Надамо се да ће ускоро ова катастрофа да се заврши и да становништво буде збринуто у што краћем року.“⁴

4.5. Препреке у информисању медија

Познато је да се у складу са датим ситуацијама, посебно у кризама, одређене категорије становништва боље и лакше сналазе, док друге наилазе на многобројне препреке. Током мајских поплава изостало је медијско скретање пажње јавности баш на ову чињеницу. Зависност од организоване помоћи много је више била заступљена у оним породицама где је било мање одраслих мушкараца, такође исте те породице зависиле су и од помоћи комшија, пријатеља, рођака. Мушкарци су били ангажовани више физички у заштити од поплава, имали су више информација, а жене су у већем броју биле саме са децом у тренутку поплаве (Stefanović i saradnici, 2014).

У арени за медијске расправе нису се нашле теме које су везане за репродуктивно здравље жена, ни како доћи до помоћи, хране, лекова. Такође, нема записа о томе како су склоништа била опремљена, о томе да ли су жене биле сигурне у прихватним центрима, да ли будуће мајке имају потребну здравствену помоћ, односно све медицинске услуге и лекарско особље, било да је у питању привремени смештај или су и даље у угроженом подручју. Није се говорило о томе да ли помоћ намењена угроженом становништву садржи и све што је неопходно за задовољавање хигијенских потреба. Доступност хране и воде је такође једно питање које је отворено и

---

⁴ Доступно путем: <https://www.youtube.com/watch?v=2eGWP6laV3M>

веома значајно за оне људе, а посебно жене које живе у руралним срединама. Жене из тих средина су доста угрожене током елементарних непогода, јер неприступачност терена и временски услови не дозвољавају да до њих помоћ стигне благовремено. Медији су током извештавања у мајским поплавама били више фокусирани на интервјуе са људима који су евакуисани, јер су њихова искуства доста допринела у извештавању, међутим нема записа о квалитету склоништа и смештајним капацитетима. На тај начин изостали су одговори и могућност адекватне припреме за будуће догађаје. (Цвијовић, 2015).

Такође, подаци који су изостали су да ли је било неких облика криминалитета као што су силовања или трговина људима током и након поплава 2014. године. Извештавање које обухвата и овај угао катастрофе је сврсисходно јер даје податке о сигурности жена, деце, старих и немоћних лица у прихватним центрима. Према искуствима европских земаља доказано је да су током кризних ситуација ове врсте криминална дела у порасту.

Информације које је саопштила полиција током поплава 2014. године у Србији јесу да је стопа криминалитета у паду, али не прецизирајући на која се сва кривична дела односи овај податак. Медији нису посебно истраживали ту тему (Цвијовић, 2015).

4.6. Анализа извештаја о начину управљања ванредним ситуацијама са освртом на медијско извештавање

Већина медија РС је на почетку поплава које су се догодиле у мају, извештавала највише о томе шта, како и када се нешто десило. Исте вести су се дуго шириле, тако што су медији једни од других црпели највише информација.

Функционери у свим земљама се током ванредних ситуација, труде се да буду на месту катастрофе како би исказали бригу, подршку и одговорност према становништву, институцијама и оправдали своје место у политичком свету, самим тим су и у овом случају били први и главни саговорници медијима. У тим ситуацијама долази заправо и до професионалног испита за уреднике/це јер следи одлука колико ће карактера у тексту посветити информацијама од значаја за већи део популације, али и репортерима/репортеркама који на лицу места добијају релевантне податке или практичне савете од саговорника/ца који се налазе на месту догађаја. Надлежни органи, у складу са својим овлашћенима, забранили су приступ поплавленим подручјима, што је за медије била огромна баријера

у раду. Са ограниченим и строго контролираним кретањем, што због одлуке надлежних органа, што због саме природе ванредне ситуације, која је изискивала екстремне радне услове, већина медија није имала везу са извором информација. На почетку поплава баш из тих разлога није било могуће добити извештаје са већине локација на којима је ниво воде био критичан, као ни фотографија и снимака (Цвијовић, 2015).

5. ПРОГЛАШЕЊЕ ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ У СЛОВЕНИЈИ ИЗАЗВАНЕ РАЗОРНИМ ПОПЛАВАМА 2023. ГОДИНЕ

У Словенији, поплаве и клизишта представљају сложене природне процесе који су узроковани повољним локалним условима, а главни узроци тих појава јесу неповољни геолошки услови, разнолика морфологија и обилне падавине. Словенију карактеришу три различите климатске појаве, а то су континентална, алпска и медитеранска клима. Ова земља је богата водним ресурсима, који се углавном састоје од подземних вода и извора. Такође, стрми рељеф ове државе има снажан утицај на врсте падавина које се јављају као комбинација фронталних падавина са две условљене конвекцијске падавине. Горњи слив реке Соче, близу границе са Италијом, је подручје са највећим годишњим падавинама у земљи. Ово подручје у просеку показује око 40 јаких олуја годишње. Поред тога, поплаве у Словенији могу бити током целе године, али се већина њих дешава у пролеће и јесен. Влажна клима и велики годишњи отицај узрокују високе воде. У овој држави не постоје велика природна језера или вештачки резервоари воде који би значајно утицали на природне услове водотока (Mikoš, i saradnici, 2004).

Главни стратегијско-нормативни документ на коме се заснива заштита од природних катастрофа у Словенији јесте Национални програм заштите од природних и других катастрофа. Овај акт је важан због тога што дефинише превентивне мере, и у њему су описане све мере које доприносе већој безбедности. Остале мере се користе ради планирања и спровођења аката за планирање простора и изградњу објеката након катастрофе. Иако овај акт посвећује значајну пажњу превенцији од поплава, не наводи се много о неопходности интервенција у плавним зонама. Поред тога, Стратегија просторног развоја Словеније је значајна са становишта елементарних непогода, због тога што је у просторно планирање увела појмове као што су подручје потенцијалних и подручје са изразитим потенцијалом о природном катастрофом. Међу главним циљевима Словеније, наводе се смањење ризика од природних и других непогода са адекватним планирањем да се обезбеди рационално коришћење простора, ресурса и безбедност становништва. Просторни развој усмерен је на угрожена подручја и унапређење заштите од последица природних непогода. Успостављање техничких канцеларија за убрзавање реализација саме реконструкције помаже у сигурној координацији примена између различитих промотера мера. (Komac, i saradnici, 2008).

5.1. Приступ најбитнијим информацијама о поплавама у Словенији

Обилне падавине које су 4. и 5. августа 2023. године захватиле већи део Словеније изазвале су велике поплаве. Међу најугроженијим подручјима били су сливови Муре, Драве и Саве. Ранијих година било је такође великих поплава, међутим, поплаве у 2023. години су до сада биле највећа природна катастрофа у Словенији, посебно због људских жртава. Огромна материјална штета због порушених и оштећених кућа, привредних, индустријских објеката и инфраструктуре. Такође, саобраћај на путевима и железници је био у прекиду. Због обилне кише, забележено је више од 1.000 несрећа, а било је чак 168 ватрогасних служби. Људи су морали да буду евакуисани из три кампа. Снажно невреме које је изазвало поплаве, проширило се и на Хрватску, у којој су забележени високи водостаји река и обарање дрвећа.⁵

Слика 4. Поплаве у Словенији

Извор: Malešič & Jeraj, 2020

Бујице су биле толико обилне и јаке да су померале чак и аутомобиле, а активирани су и клизишта. У неким деловима земље је за 12 сати пало више од 200 милиметара кише. Словеначка метеоролошка служба издала је

---

⁵ Kako su klimatske promene uticale na talas visokog vodostaja u regionu. Dostupno putem: <https://www.slobodnaevropa.org/a/klimatske-promene-poplave-regija/32542809.html>

црвено упозорење за северни део земље. Такође, неколицина људи била је заробљена из три логора и неколико кућа, због тога су били евакуисани.⁶

5.2. Реаговање надлежних служби и управљање ванредном ситуацијом током поплава у Словенији

Међу свим природним катастрофама, које узрокују штету, поплаве су вероватно најчешћа катастрофа у Словенији. Могу се појавити током целе године, најчешће су у пролеће и јесен, за време обилних и дуготрајних падавина. Лети су поплаве повезане са олујама и углавном су локалне и бујичне. Поплаве се не могу спречити, али је у извесној мери могуће ублажити њихове последице и припремити се за њих што ефикасније. Током поплава које су углавном предвидљиве, обично још увек има довољно времена да се спасу животи и јавља се већа непосредна претња приликом избијања бујичних токова који се могу јавити и у виду токова муља и наноса (Malešič & Jeraj, 2020).

Бујичне поплаве је теже предвидети. Веома значајни фактори у настанку поплава су отапање снега и претходних влажност земљишта, а посебно карактеристичне временске и просторне падавине и обрасци ветра у комбинацији са вегетационим условима, посебно у јесен и пролеће.

Слика 5. Надлежне службе у спасавању становништва

Извор: Malešič & Jeraj, 2020

---

⁶ Бујичне поплаве у Словенији: Више особа настрадао, блокирани путеви, покренута клизишта. Доступно путем: <https://euractiv.mondo.rs/zivotna-sredina/a2851/U-poplavama-u-Sloveniji-poginulo-vise-ljudi.html>

И данас, упркос неким мерама, поплаве могу да захвате густо насељена подручја, па тако становници Словеније морају бити припремљени за њих на време. Управљање ризиком од поплава обухвата различите грађевинске и неграђевинске противпоплавне мере за спречавање плављења и мере за смањење последица поплава од којих су најзначајније праћење и проучавање ризика од поплава и опасности (Vlada Republike Slovenije, 2019).

У Словенији се управљање водама одвија у два водна подручја (Дунав и Јадранско море). Министарство животне средине и просторног планирања, Дирекција за воде Републике Словеније, обезбеђује спровођење јавних услуга у складу са Уредбом о начину спровођења обавезних државних привредних јавних услуга у области водопривреде и јавних услуга. Дирекција за воде Републике Словеније обавља послове из области економских јавних служби регулације вода, планирања, праћење стања вода, вода и приобалног земљишта, режима вода и водне инфраструктуре, административне и друге поступке и активности. План или делове плана заштите и спасавања од поплава израђују органи за планирање:

- Држава, у сарадњи са министарствима, ресорима Владе и другим надлежним органима,
- Предузећа и установе које се баве заштитом и спасавањем,
- Општине (Vlada Republike Slovenije, 2019).

5.3. Улога медија у збрињавању угрожених и повређених у поплавама

Током поплава у Словенији, становници су били евакуисани дуж слива реке Меже, као и становници општине Чреношовци. Медији су извештавали сва могућа дешавања. У складу са обаштењима словеначких хидролога, који су предвиђали да ће ниво река у већем делу земље постепено опадати и тако ће се смањивати поплавлена подручја осим у доњем току Саве, Драве и Муре, медији су упозоравали и обавештавали становништво. Током обилних падавина није се искључила и могућност раста водостаја мањих бујичних река, посебно у западној и централној Словенији. Због поплава су затворени многи путеви у северном Приморју, Корушкој, Штајерском, Засавју и Централној Словенији, а услови на терену су се стално мењали. Поред тога, због уништене инфраструктуре поједини делови земље били су без струје, због тога је један од главних приоритета надлежних служби била испорука агрегата којих је било сасвим довољно. Реке Крка и Сава у Брежишким биле су у опадању и тамо се више није очекивало погоршање ситуације. Већ 5. августа у ноћ, река Мура је код Доње Бистрице у општини

Чреншовци пробила заштитни насип, због чега су надлежни органи евакуисали 500 грађана. Река Мура тада је имала други највећи водостај који је трајао најмање 24 сата. Словенија се 2023. године суочила са најгором природном катастрофом у својој новијој историји, а штета која је нанесена већа је од пола милијарде евра. Невреме са градом је 5. августа погодило и Србију, где су улице у Београду биле поплављене.⁷

5.4. Ток информисања јавности током поплава у Словенији

Обилне падавине пале пале су у словеначким покрајинама Горењској и Корушкој, због чега је Словенија суочена с најгором природном катастрофом у новијој историји, где је поплавама погођено две трећине земље. За информисање јавности била је највише задужена Управа за заштиту и спасавање Словеније, од које су генерално и медији преузимали информације.

Напори да се поново омогући нормалан живот били су велики. Друштвене мреже брзо су шириле вести, што је доста помогло угроженима, као и информације са званичног сајта Владе Словеније. Већина најпознатијих светских медијских кућа као сто су CNN и Reuters су итервјуисали државни врх, који је указивао на чињенице и давао савете и упозорења. Оштећена је енергетска инфраструктура и стотине стамбених зграда. Подручје Чрне у Корушкој било је одсечено од света због тога што су оштећени многи мостови и путеви, искључена је струја и вода, није било телефонских веза, па су ангажовани и војска и ватрогасци. Целом региону и претиле су поплаве и све већи број клизишта. У многим местима у региону није било воде за пиће, због оштећења водоводних цеви. Поплавни талас кретао се низводно уз реке Савињу, Камнишку Бистрицу и Градашчицу, а у већој мери плавила је Пољанска Сора у доњем току, објавила је 5. августа словеначка Управа за заштиту и спасавање. Река Сава се такође излила у већој мери, горњи ток Драве је био стабилан, док је водостај у доњем току био успорен. Водостај река које су 4. августа поплавиле шира подручја био је у опадању, али због падавина то се дешавало спорије. Управа за заштиту и спасавање забележила је укупно 3.701 инцидента, од којих 1.130, догодила у главном граду Љубљани. Ватрогасци су углавном испумпавали воду из поплављених објеката, уклањали рушевине испод мостова, спасавали потопљена возила и евакуисали људе на неколико локација, где су ангажоване и друге надлежне

---

⁷ Otklanjaju se posljedice poplava u Sloveniji ali opasnost nije prošla. Dostupno putem: <https://www.slobodnaevropa.org/a/slovenija-nakon-poplava-/32536168.html>

службе. Невреме је стигло 4. августа увече и у Хрватску, због чега је упаљен црвени метео аларм. Нуклеарна електрана Кршко је 4. августа увече прогласила ванредно стање због великог протока и високог водостаја реке Саве. Такође је упаљен метео-аларм за Босну и Херцеговину. У Србији је Министарство унутрашњих послова тада саопштило да предузима све неопходне мере како би превентивно реаговало на последице обилних падавина, као и заштити становништва и имовине.⁸

---

⁸ Štete od poplava u Sloveniji premašiće 500 miliona eura. Dostupno putem: <https://www.slobodnaevropa.org/a/slovenija-poplave-se-nastavljaju/32535266.html>

6. УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД И ПОРЕЂЕЊЕ НАЧИНА ИЗВЕШТАВАЊА МЕДИЈА О ПОПЛАВАМА У СЛОВЕНИЈИ И СРБИЈИ

Што се тиче Републике Србије и Словеније, обе државе су за време поменутих катастрофа 2014. године и 2023. године показале медијску снагу и моћ у току извештавања и праћења свих дешавања. Медијско извештавање у Републици Србији је захтевало максималне напоре и ангажовање великог броја новинара који су о датом догађају имали што више података и знања, а свој посао обављали на професионалан начин, слушајући смернице надлежних и државних органа. Ни у Словенији није било ништа другачије, осим што су поплаве ову земљу погодиле у катастрофалним мерама. У обе државе, медији су показали изузетну моћ комуникације и моћ обавештавања јавности.

Међутим, и поред тога, након поплава које су задесиле обе државе али у различитим годинама, показало је да је потребно много више радити на успостављању што ефикаснијег система за рано упозорење грађана, као и боља сарадња између државних органа и медија. Свакако да су медији тада били поуздани извор информација и канал комуникације. Разлика између Републике Србије и Словеније јесте у томе што су у Словенији поплаве доста честа појава, него што је то случај у Републици Србији. Поплаве се у Словенији могу појавити током целе године, а може доћи и до јаких олуја. Такође, обично су у Словенији падавине локалне и бујичне. Због тога се рећи да словеначке службе и новинари имају више искустава у оваквим ситуацијама. Такође, како која година пролази друштвене мреже су незаобилазни део сваког дешавања, тако да се може рећи да су у случају Словеније оне сигурно доста допринеле о ширењу информација међу свим узрастима становништва. Такође, обзиром да је Словенија земља чланица Европске уније, може се рећи да је то улазница за бржи процес обезбеђивање потребне помоћи из ЕУ фондова, потребних едукација, као и брже скретање пажње страним медијима у условима катастрофе, што је некад главни апел за што брже добијање помоћи и ширење информација.

Упоређујући два система у ове две земље, може се закључити да иако постоји разлика у нивоу медијских слобода, политичких притисака и професионалности, кључне потребе у обе земље укључују унапређење комуникацијских стратегија, бољу сарадњу између медија и државних институција и едукацију новинара за извештавање у кризним ситуацијама. Неопходно је осигурати тачне и корисне информације током ванредних ситуација како би се смањило панично реаговање и доношење непромишљених одлука од стране становништва.

Обе земље претпеле су огромне материјалне штете и губитке. Велики број животиња је страдао, људи су изгубили своје домове, капитал и ствари од материјалне и сентименталне вредности. Велика површина пољопривредног земљишта, поготово у околним селима је била уништена. Људима је требало доста времена да се евакуишу, неки су и по неколико дана чекали храну и медицинска средства, због тога што је било тешко да надлежни органи и хуманитарне организације дођу до њих. Људи су претрпели огромну трауму и стрес. Иако су у Словенији падавине јако честе, 2023. године су биле катастрофалне по становништво и животну средину, што доказује да је природа непредвидива и да су потребне сталне анализе, мониторинг и нове едукације.

7. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА И ДИСКУСИЈА

Изложени су резултати истраживања применом писаног упитника/анкете са затвореним питањима (питања на заокруживање). Истраживање је реализовано на територији општине Београд и општине Ваљево, при чему је 220 испитаника добровољно попунило анкету. Истраживање се вршило поводом тога да ли су грађани довољно припремљени у случају да дође до поплава и у случају да су се оне већ догодиле.

Социјалне и демографске карактеристике испитаника:

Табела 1. Пол испитаника

Пол испитаника	бр.	%
Мушки	72	32,7
Женски	148	67,3
Укупно	220	100,0

Истраживањем је утврђено да 32,7%, односно 72 испитаника чини мушки пол, док 67,3%, односно 148 испитаника чини женски пол.

Табела 2. Узраст испитаника

Године живота испитаника	бр.	%
20-30	64	29,1
30-40	45	20,5
40-50	111	50,4
Укупно	220	100,0

На основу истраживања утврђено је да је 29,1%, односно 64 испитаника са 20-30 година старости, 20,5%, односно 45 испитаника 30-40 година старости, док је 50,4%, односно 111 испитаника са 40-50 година старости.

Табела 3. Степен образовања испитаника

Степен образовања испитаника	бр.	%
Основни	0	0
Средњи	134	60,9
Висока/факултет	86	39,1
Укупно	220	100,0

Истраживањем је утврђено да је 60,9%, односно 134 испитаника средњег нивоа образовања, 39,1%, односно 86 испитаника високог нивоа образовања, а да нема испитаника са основним образовањем.

Табела 4. Брачни статус испитаника

Брачни статус испитаника	бр.	%
Самац/самица	50	22,7
У браку	128	58,2
У вези	39	17,7
Удовица/удовац	3	1,4
Укупно	220	100,0

На основу табеле 4., велики број људи је у брачној заједници (58,2%), а мањи број њих је слободан, који су у вези, а најмање је било њих који су удовци/удовица (1,4%).

Табела 5. Тренутни статус испитаника

Величина домаћинства	бр.	%
Ученик/ученица	0	0
Студент/студенткиња	28	12,7
Запослено лице	168	76,4
Незапослено лице	24	10,9
Пензионер	0	0
Укупно	220	100,0

На основу тренутног статуса, утврђено је да 12,7% (28 испитаника) су студенти, 76,4% (168 испитаника) су запослена лица, док је 10,9% (24 испитаника) незапослено. Међутим, пензионера и ученика није било током анкетирања.

Табела 6. Суочавање са поплавама

Суочавање са поплавама	бр.	%
Да	89	40,5
Не	131	59,5
Укупно	220	100,0

Истраживање које се проведено путем анкетирања, на то како су грађани припремљени на катастрофе које су изазване поплавама, испитаницима је прво постављено питање да ли су се раније у прошлости суочили са поплавама. Испитаници су на ово питање одговарали са да или не, где је да одговорило чак 89 испитаника (40,5%), а са не чак 131 (59,5%) испитаника.

Табела 7. Висок ниво образовања

Висок ниво образовања	бр.	%
Да	123	55,9
Не	97	44,1
Укупно	220	100,0

Следеће питање се односило на то да ли испитаници поседују висок ниво знања о последицама које поплаве могу да проузрокују, где је већи број испитаника одговорио са да (123 испитаника-55,9%), а мањи број са не (97 испитаника-44,1%).

Табела 8. Припремљеност државе

Припремљеност државе	бр.	%
Да	110	50
Не	110	50
Укупно	220	100,0

На питање да ли испитаници сматрају да је припремљеност државе на суочавање са поплавама била на завидном нивоу када год дође до катастрофа које су изазване поплавом, мишљења су била подељена, односно 50% испитаника је одговорило са да, а 50% испитаника са не.

Табела 9. Обука

Обука	бр.	%
Да	150	70%
Не	70	30%
Укупно	220	100,0

Поред тога, постављено је питање да ли су испитаници прошли можда неку обуку за реаговање на катастрофе које су изазване поплавама, већина њих није прошла обуку, али се информисала преко интернет платформе.

Табела 10. Како испитаници долазе до информација о поплавама

Информисаност	бр.	%
Друштвене мреже	74	33,6
Новине	0	0
Телевизија	146	66,4
Друго	0	0
Укупно	220	100,0

На питање на који начин испитаници долазе до информације о поплавама, чак 146 испитаника (66,4%) је одговорило да се информише преко телевизије, 74 испитаника се информише преко друштвених мрежа (33,6%). Међутим, ниједан испитаник није одговорио да се информише путем новина.

Табела 11. Редовна дешавања

Редовна дешавања	бр.	%
Да	220	100,0
Не	0	0
Укупно	220	100,0

На питање да ли испитаници редовно прате дешавања и новости у нашој земљи, сви испитаници су одговорили са да (100%).

Табела 12. Свакодневно извештавање медија

Свакодневно извештавање медија	бр.	%
Да	110	50
Не	110	50
Укупно	220	100,0

На питање да ли свакодневно новинарско извештавање о поплавама доприноси подизању нивоа припремљености код испитаника, такође су мишљења била подељена, односно 50% испитаника је одговорило са да, а је 50% испитаника је одговорило са не.

Табела 13. Превентивне мере

Превентивне мере	бр.	%
Да	123	55,9
Не	97	44,1
Укупно	220	100,0

На питање: Да ли сте упознати са превентивним мерама у случају да дође до поплава. Испитаници су одговорили са да (123 испитаника-55,9%), а мањи број са не (97 испитаника-44,1%).

Табела 14. Страх за свој и живот блиских људи

Страх за свој и живот блиских људи	бр.	%
Да	220	100,0
Не	0	0
Укупно	220	100,0

На питање: Да ли се плашите се за свој живот, као и за животе и здравље блиских људи. Сви испитаници су одговорили са да (100%).

Дискусија

У овом раду полази се од анализе садржаја и прикупљених научних истраживања, све у циљу идентификовања кључних фактора и утицаја који описују медијско извештавање у току ванредних ситуација, изазваних поплавама. Инструмент помоћу којег су прикупљени подаци за потребе реализације истраживања је анкетни упитник. Анализирањем резултата добијених анкетирањем од 220 испитаника, утврђено је да већи број испитаника чине жене, док мањи чине мушкарци. Узраст свих испитаника се највише кретао између 40-50 година старости. Такође, већина испитаника је у браку и већином запослена. Када је реч о суочавању са поплавама, односно да ли су у прошлости били суочени са поплавама, истраживањем је утврђено да испитаници већином нису били суочени са последицама поплавама у прошлости.

Водећи се подацима, велики број испитаника сматра да поседује високо образовање о поплавама. На питање да ли сматрају да је држава припремљена на суочавање са поплавама, испитаници су имали подељена мишљења. Што се тиче обуке за реаговање на поплаве и уопште на природне катастрофе, испитаници нису прошли обуку, али да се информисала преко интернет платформе. Највећи проценат (100%) испитаника на питање да ли редовно прате дешавања и новости је одговорило да прати сва дешавања. Такође, на питање на који начин долазе до информација о тренутним догађајима у региону, већина њих је одговорила да се информишу преко телевизије, а мали број њих преко друштвених мрежа. Анектирањем је утврђено да се испитаници боје за животе своје породице, и да је неопходно да се унапреди заштита и мере заштите и спасавања од последица катастрофа.

Бројна истраживања, насупрот овим налазима показала су да висок ниво образовања која се тичу поплава и медијског извештавања, и који негативно утичу на становништво и животну средину, заправо не доприносе потпуне мере заштите и њиховом спречавању. Резултати анкетирања која показују да највећи број испитаника редовно прате дешавања у региону и да се плаше за живот своје породице, говори о томе да је потребно да држава предузме превентивне мере ка спречавању и ублажавању последица катастрофа и климатских промена.

Резултати приказују да искуство представља кључни фактор јачању свести грађана о могућим последицама поплава и других катастрофа, и спречавању утицаја истих, због тога што инструменти који се користе за управљање ризиком у Републици Србији нису довољно развијени и мали број њих користи једноставније стратегије (Ali, 2013). Већина испитаника

нема поверења у државну власт и њене надлежне органе које се баве темом поплава. Елементарне непогоде знатно утичу на квалитет живота, животну средину и инфраструктуру (Ninković i Kešetović, 2016). Мастер рад се бавио студијом случаја између Републике Србије и Словеније, односно проблемима који се тичу поплава 2014. године и 2023. године. Грађани Републике Србије и Словеније се годинама суочавају са последицама обилних падавина. Поред тога, оне могу трајно да униште многе гране привреде, објеката и домова.

ЗАКЉУЧАК

За медије се може рећи да су један део система раног упозорења у катастрофама, јер уколико се ефикасно користе у сврху доласка до информација, ширењу истих, у том случају долази до јачања капацитета заштите.

Медији морају наћи механизам којим треба да штите све сегменте друшта, неподржавајући расизам, поделе по економској, националној, верској или другој основи. Њихов значај у ванредним ситуацијама према свему наведеном је огроман.

Оно што се може закључити јесте да је велики део медијског извештавања у једном делу политички поткрепљен или сензационалистички, али то не умањује њихову улогу када ванредна ситуација наступи. Медији су у тим ситуацијама у првој линији дешавања, прикипљајући и ширећи информације које спашавају људске животе и материјална добра што је први степен одбране.

Комплексан је сплет утицаја и одговорности које медији имају у обликовању перцепција и понашања друштва. Ванредне ситуације, као што су природне катастрофе често повећавају ризик од дискриминаторних пракси и ставова, а медији играју кључну улогу у томе како се ове ситуације доживљавају и разумевају. То укључује пажљиво бирање речи, пружање платформе информација најугроженијим групама, те избегавање сензационалистичког приступа који може подстаћи страх и предрасуде. Такође, едукација новинара о препознавању и избегавању дискриминаторних пракси у извештавању може значајно допринети бољем медијском покривању.

Шетне последице након мајских поплава, послужиле су као упозорење и опомена да је неопходно да се у Републици Србији повећају приступи предузимању мера, као што је планирање и реализација инвестиција које су засноване на познавању ризика, којима ће се обезбедити што је могуће већи степен заштите људи и имовине од евентуалног наступања нових поплава већег интензитета, односно смањити ризик наступања штетних последица већег обима.

У случају катастрофа осим брзог деловања веома је битна и комуникација. Комуникација као битан део процеса управљања кризама обухвата вербалну, визуелну или писану интеракцију. Битно је да буду утврђени канали кретања информација, да се зна коме и на који начин се могу прослеђивати информације. Информације ће бити прихваћене ако су тачне, поуздане, једноставне и разумљиве. Комуникација је непрекидан процес који се мора одвијати како за време трајања, тако пре почетка и

после завршетка катастрофа. Новинарство постоји да информише јавност, скрене пажњу, помогне им у недоумицама и кризним ситуацијама. Новинар мора бити упознат са својом одговорношћу и потребно је да ту одговорност едукативним приступом шири и на целокупно друштво.

Обзиром на стални апел светске сцене о климатским променама, у будућности се може очекивати реална тенденција ка честим поплавама, посебно у низијским деловима наше земље, што је највећа претња људима, имовини и животној средини. За овакве кризне ситуације потребна је уходана медијска процедура, која ће штитити новинаре и репортере, а самим тим ће и они штитити становништво давањем информација и савета са лица места. Свест становништва о опасностима које доносе елементарне непогоде, након поплава 2014. године је порасла, што се види и на примеру да је Канцеларија за јавна улагања, прерасла је у Министарство за јавна улагања, као једно од најмлађих министарствана у РС, које се бави обновом и помоћи.

У већини градова и општина постоји оформљен штаб за ванредне ситуације. Штабови би требали, поред свих стручних лица која су стални чланови, да уведу и повремене едукације и упознавање са члановима новинских кућа, које би делегирале своје кандидате. На тај начин професионална комуникација би се створила пре самих катастрофа и тим за ванредне ситуације боље би комуницирао са новинарима, посебно на локалном нивоу. Такође, новинари би пре самог догађаја упознали све процедуре и потребе и били спремни за рад у кризним ситуацијама.

Ванредне ситуације у 21. веку биће велики изазов али и мотивација за потребном едукацијом за све електронске медије, а посебно телевизију. На крају, унапређење медијског извештавања у ванредним ситуацијама захтева континуирани рад на јачању медијских слобода, етичких стандарда, јачању транспарентности и унапређења комуникације медија и свих осталих актера друштва. Само на тај начин се може постићи ефикасно извештавање које служи за добробит друштва у ванредним ситуацијама.

LITERATURA

1. Ali, Z. S. (2013). Media myths and realities in natural disasters. *European Journal of Business and Social Sciences*, 2(1), 125-133. Retrieved 06.09.2023. from:
https://www.researchgate.net/publication/283430024_Media_myths_and_realities_in_natural_disasters
2. Barović, V. (2017). Mediji i savremena uloga vojske u upravljanju i saniranju kriznih situacija. *Beograd: Vojno delo*, 69(2), 250-262. Preuzeto 23.07.2023. sa:
<https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0042-8426/2017/0042-84261702250b.pdf>
3. Cvetković, V. i Filipović, M. (2017). Informisanje građana o vanrednim situacijama: činioci uticaja i modaliteti. *Beograd: Univerzitet u Beogradu- Fakultet bezbednosti*. Preuzeto 25.07.2023. sa:
<https://vladimircvetkovic.upravljanje-rizicima.edu.rs/wp-content/uploads/2021/11/Informisanje-gradjana-o-vanrednim-situacijama.pdf>
4. Dave. K. (2018). *Role of Media in Disaster Management*. Gujarat State Disaster Management Authority (GSDMA). Gujart: Government of Gujarat. Retrieved 26.07.2023. from:
https://www.academia.edu/7402446/Role_of_Media_in_Disaster_management_Dr_Dave_2?auto=download
5. Komac, B., Natek, K. & Zorn M. (2008). *Geografija Slovenije*. Ljubljana: Geografski inštitut Antona Melika. Preuzeto 05.01.2024. sa:
https://books.google.rs/books?hl=sr&lr=&id=UOru6wW2wnUC&oi=fnd&pg=PA7&dq=slovenija+poplave&ots=FihWhr1pJO&sig=NCLlvPC0hDhRyiSm0XqEw5xge6s&redir_esc=y#v=onepage&q=slovenija%20poplave&f=false
6. Malešič, M. & Jeraj, J. (2020). *Procesi profesionalizacije na področju zaštite, reševanja in pomoči v Sloveniji*. Maribor: Digital library of University of Maribor. Retrieved 22.01.2024. from:
<https://core.ac.uk/download/pdf/323214724.pdf>
7. Maričić, N. i Nikolić, M. (2014). *Mediji u vanrednim situacijama: izveštavanje sprskih medija o poplavama u maju 2014. godine*. Beograd: Fakultet dramskih umetnosti. Preuzeto 27.07.2023. sa:
https://fdu.bg.ac.rs/uploads/files/Institut/ezbornik/Zbornik%2027/Nikola%20Mari%20C4%8Di%20C4%87,%20Mirjana%20Nikoli%20C4%87_MEDIJI%20%20VANREDNIM%20SITUACIJAMA%20-%20IZVE%20C5%A1TAVANJE%20SRPSKIH%20MEDIJA%20O%20POPLAVAMA%20U%20MAJU%202014.%20GODINE.pdf

8. Martinoli, A. (2017). Strategija razvoja medija u Srbiji- između interesa politike, vlasnika i publike. Beograd: Fakultet dramskih umetnosti, str. 19-33. Preuzeto 22.07.2023. sa: https://www.academia.edu/35760073/Strategija_razvoja_medija_u_Srbiji_i_zme%C4%91u_interesa_politike_vlasnika_i_publike
9. Mijanović, J. (2015). Uloga medija u izvještavanju o prirodnim katastrofama- stereotipi, mitovi i činjenice. Crna Gora: Univerzitet Crne Gore-Fakultet političkih nauka. Preuzeto 24.07.2023. sa: <https://canupub.me/Docs/2016/274-Vjerodostojnost/Vjerodostojnost%20medija%20-%2010.%20Jelena%20Mijanovi%C4%87.pdf>
10. Mikoš, M., Brilly, M. & Ribičić, M. (2004). Poplave in zemeljski plazovi v Sloveniji floods and landslides in Slovenia. Ljubljana: Acta hydrotechnica 22/37 (2004).
11. Ninković, V. i Kešetović, Ž. (2016). Komuniciranje sistema zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama izazvanim elementarnim nepogodama. Beograd: Univerzitet u Beogradu-Fakultet bezbednosti. Preuzeto 26.07.2023. sa: <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/1452-7405/2015/1452-74051535109N.pdf>
12. Prodović, B. (2016). Uticaj medija na stavove i ponašanje čoveka. Niš: Filozofski fakultet.
13. Stefanović, M., Gavrilović, Z. & Misija, Š. (2014). Lokalna zajednica i problematika bujičnih poplava. OEBS, Misija u Srbiji. Preuzeto 28.01.2024. sa: <https://www.osce.org/files/f/documents/4/0/148311.pdf>
14. Šekarić, N. i Kešetović, Ž. (2018). Uloga društvenih mreža u upravljanju vanrednim situacijama. Beograd: Univerzitet u Beogradu-Fakultet bezbednosti. Preuzeto 27.07.2023. sa: <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0354-8872/2018/0354-88721802113S.pdf>
15. Vlada Republike Slovenije (2019). Državni načrt zaštite in reševanja ob poplavah. Ljubljana. Retrieved 23.01.2024. from: https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSZR/Datoteke/Drzavni-nacrti/dn_poplave_2019.pdf
16. Zarga-Ali. (2013). Media myths and realities in natural disasters. European Journal of Business and Social Sciences. New Zeland: Department of Film, Television and Media Studies University of Auckland, 2(1), 125-133.
17. Zhang, W., Zhang Q., Shan W. & Wang L. (2012). Role Of Social Media In Knowledge Management During Natural Disaster Management. China: Harbin institute of technology. Retrieved 23.07.2023. from:

- https://www.researchgate.net/publication/276004699_Role_Of_Social_Media_In_Knowledge_Management_During_Natural_Disaster_Management
18. Базић, М. и Тодоровић, В. (2018). Медији и њихов утицај на ставове омладине Србије о културном наслеђу на Косову и Метохији. Београд: Мегатренд. Преузето 20.07.2023. са: <https://www.ips.ac.rs/wp-content/uploads/2018/06/SPM-59-14.pdf>
  19. Вељановски, Р., Сурчулија, Ј. (2014). Друштвени аспекти хармонизације медијских закона РС са европским стандардима. Београд: Факултет политичких наука, стр. 259-285. Преузето 26.07.2023. са: https://www.researchgate.net/profile/Jelena-Surculija-Milojevic/publication/320186323_Social_aspects_of_harmonization_of_media_laws_in_the_Republic_of_Serbia_with_the_European_standards/links/5a0b1b38a6fdccc69ed9ffec/Social-aspects-of-harmonization-of-media-laws-in-the-Republic-of-Serbia-with-the-European-standards.pdf
  20. Ђурић-Атанасиевски К. (2010). Утицај медијског извештавања о тероризму на јавност и доносиоце политичких одлука. Војно дело. 62. Београд: Војна академија. Преузето 23.07.2023. са: http://www.vojnodelo.mod.gov.rs/pdf_clanci/vojnodelo358/vd-358-2010-62-4-20-Djuric.pdf
  21. Закон о електронским медијима, „Сл. Гласник РС“, бр. 83/2014, 6/2016 – др. закон и 129/2021.
  22. Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, „Сл. Гласник РС“, број 87/2018.
  23. Јазић А. (2010). Терористичка пропаганда и улога медија- међународни проблеми. Београд: Факултет политичких наука.
  24. Јанковић, Б., Срдић, М. & Баћановић, В. (2016). Медији, род и извештавање у ванредним ситуацијама. Преузето 21.07.2023. са: <https://ravnopravnost.gov.rs/wp-content/uploads/2017/10/Prirucnik-Web-Srp.pdf>
  25. Катанчевић, В. и Каровић, С. (2016). Индетификовање опасности, процена и праћење ризика као облик раног упозорења. Београд: Универзитет одбране у Београду, Војна академија. Преузето 10.01.2024. са: <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0042-8426/2016/0042-84261602084K.pdf>
  26. Кешетовић, Ж. (2010). Кризни манаџмент. Београд: Факултет безбедности.
  27. Краговић, Б. (2013). Масовни медији у глобалном добу. Београд: Задужбина Андрејевић.

28. Крстић, А. (2022). Локални медији као носиоци промена: утицај локалног новинарства на решавање социјалних и еколошких проблема у општинама у Србији. Београд: часопис за филозофију и теорију друштва, 3(2).
29. Милашиновић С., Милошевић Г. и Гостимировић, Л. (2012). Медији, савремене кризе и тероризам. Београд: Криминалистичко-полицијска академија.
30. Милашиновић, М. (2019). Међународна сарадња и смањење ризика од елементарних непогода. Београд: Министарство унутрашњих послова Републике Србије. Преузето 12.09.2023. са: <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0409-2953/2019/0409-29531903200M.pdf>
31. Стајић, Љ. (2015). Основи система безбедности. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду-Правни факултет у Новом Саду.
32. Томић, З., & Томић, И. (2021). Односи с медијима- перспектива новинара/новинарства и односа с јавношћу. Београд: часопис за друштвене и хуманистичке знаности, 25(1-2), 233-252.
33. Ћосић Д. и Вукајловић В. (2014). Управљање медијима у кризним ситуацијама – Студија случаја: Рат у Авганистану. Београд: МЕСТЕ.
34. Цветковић, В. (2015). Феноменологија природних катастрофа. Београд: Криминалистичко Полицијска Академија.
35. Цветковић, В., (2020). Управљање ризицима у ванредним ситуацијама. Београд: „Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама“.
36. Цвијовић, М. (2015). Улога Министарства унутрашњих послова у спречавању наступања и отклањању последица поплава у Републици Србији 2014. године. Београд: ПИ за безбедност на рекама. Преузето 04.02.2024. са: <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0409-2953/2014/0409-29531403190c.pdf>

Интернет сајтови:

- Бујичне поплаве у Словенији: Више особа настрадало, блокирани путеви, покренута клизишта. Доступно путем: <https://euractiv.mondo.rs/zivotna-sredina/a2851/U-poplavama-u-Sloveniji-poginulo-vise-ljudi.html> приступ 20.01.2024.
- Како су климатске промене утицале на талас високог водостјаја у региону. Доступно путем: <https://www.slobodnaevropa.org/a/klimatske-promene-poplave-regija/32542809.html> приступ 18.01.2024.
- Откланјају се последице поплава у Словенији али опасност није прошла. Доступно путем: <https://www.slobodnaevropa.org/a/slovenija-nakon-poplava-/32536168.html> приступ 06.02.2024.
- Штете од поплава у Словенији премашиће 500 милиона еура. Доступно путем: <https://www.slobodnaevropa.org/a/slovenija-poplave-se-nastavljaju/32535266.html> приступ 06.02.2024.
- Репортер N1. Доступно путем: <https://www.youtube.com/watch?v=2eGWP6laV3M> (Приступ 16.04.2024.).
- Извештај о процени потреба за опоравак и обнову поплавлених подручја. Доступно путем: <https://www.obnova.gov.rs/cirilica/procena-potreba> (Приступ 17.06.2024.)

СПИСАК СЛИКА И ТАБЕЛА СА НАВЕДЕНИМ ИЗВОРИМА

Слика 1. Подручја(означено плавом) угрожена поплавама у Србији (Цветковић, 2020)

Слика 2. Мајске поплаве у Обреновцу (Barović, 2014).

Слика 3. Пример извештавања, Политика (Политика, 2014).

Слика 4. Поплаве у Словенији (Malešič & Jeraj, 2020).

Слика 5. Надлежне службе у спасавању становништва (Malešič & Jeraj, 2020).

Табела 1. Пол испитаника

Табела 2. Узраст испитаника

Табела 3. Степен образовања испитаника

Табела 4. Брачни статус испитаника

Табела 5. Тренутни статус испитаника

Табела 6. Суочавање са поплавама

Табела 7. Висок ниво образовања

Табела 8. Припремљеност државе

Табела 9. Обука

Табела 10. Како испитаници долазе до информација о поплавама

Табела 11. Редовна дешавања

Табела 12. Свакодневно извештавање медија

Табела 13. Превентивне мере

Табела 14. Страх за свој и живот блиских људи

ПРИЛОЗИ

Анонимни упитник о припремљености грађана на поплаве у Републици Србији

Поштовани/а,

пред Вама се налази упитник који се бави истраживањем припремљености грађана на поплаве у Републици Србији, а реч је о студији случаја Београд. Истраживање спроводи Сара Вуковић, студенткиња мастер студија Факултета безбедности, за потребе израде мастер рада. Упитник је анониман, а резултати ће бити коришћени искључиво у научне сврхе.

Хвала на издвојеном времену!

1. Пол (заокружите одговор)

а) Мушки б) Женски в) Не желим да се изјасним

2. Узраст (заокружите одговор)

а) 18-28; б) 29-38 в) 39-48 г) 49-58 ђ) преко 59.

3. Степен образовања?

а) Основна школа б) Средња школа в) Високо образовање.

4. Који је Ваш брачни статус?

а) Самац/самица б) У браку в) у вези г) Удовац/удовица

5. Да ли имате деце?

а) Да б) Не

6. Који је ваш тренутни статус?

а) Ученика/ученица б) Студент/студенткиња в) Запослено лице
г) Незапослен/а д) Пензионер/ка

7. Да ли сте се раније суочавали са поплавама у нашој земљи?

а) Да б) Не

8. Да ли сматрате да поседујете висок ниво знања о последицама поплава (мерама заштите, евакуацији и сл.)?

а) Да б) Не

9. Да ли сматрате да сте били припремљени за катастрофу изазвану поплавама?

а) Да б) Не

10. Да ли сматрате да је Ваша породица била припремљена за катастрофу изазвану поплавама?

а) Да б) Не

11. Да ли сматрате да је припремљеност државе за суочавање са катастрофом изазваном поплавама била на завидном нивоу?

а) Да б) Не

12. Да ли Ваше домаћинство поседује план за реаговање у случају да дође до поплава?

а) Да б) Не

13. Да ли сте прошли неку обуку за реаговање на катастрофе изазваним поплавама?

а) Да б) Не

14. Да ли сматрате да сте кроз школовање стекли неопходна знања за реаговање на катастрофе изазване поплавама?

а) Да б) Не

15. На који начин долазите до информација о поплавама? (можете означити више одговора)

а) Друштвене мреже б) Телевизија в) Новине д) _____

16. Да ли редовно пратите новости у вези било ког дешавања у нашој земљи?

а) Да б) Не

17. Да ли је свакодневно новинарско извештавање о поплавама допринело подизању нивоа ваше припремљености за катастрофу?

а) Да б) Не

18. Да ли сте упознати са превентивним мерама у случају да дође до поплава?

а) Да б) Не

19. Да ли се плашите се за свој живот, као и за животе и здравље блиских људи?

а) Да б) Не

БИОГРАФИЈА АУТОРА

Основну и средњу школу завршила је у Ваљеву. Након Ваљевске гимназије 2012. године уписује основне академске студије на Факултету безбедности у Београду, где касније бира смер цивилна заштита и заштита животне средине. Након завршених студија у периоду од 2019. године до 2024. године учествовала је на међународним пројектима „Чиста Србија“ Српско-кинески индустријски парк „Михајло Пупин“. Испред Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре представљала је еколошке пројекте, на светској изложби „Dubai Expo 2020“. Мастер академске студије управљања ризицима од елементарних и других непогода на Факултету безбедности уписује 2022. године.